

Fakulta pedagogická je historická i moderní

Veleslavínova 42 – nejmodernější školní budova v Rakousku-Uhersku.

Dne 14. listopadu 1948 byla v Plzni v budově bývalého ženského učitelského ústavu na dnešní Americké třídě otevřena pobočka Fakulty pedagogické Univerzity Karlovy. Hned následující rok se škola přestěhovala do Veleslavínovy ulice 42.

Byl název instituce procházel změnami, od Vyšší pedagogické školy přes Pedagogický institut a samostatnou Pedagogickou fakultu v Plzni se statutem vysoké školy, její účel se za bezmála sedm desítek let nezměnil. Dnes v této památkově chráněné budově stále sídlí škola, která připravuje budoucí pedagogy na jejich náročnou profesi. Je to Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni a ve starobylém objektu ve Veleslavínově ulici, nedaleko plzeňského náměstí, najdeme její děkanát a některé katedry. Letos si připomíná 70. výročí vysokoškolské přípravy učitelů v Plzni.

Samotná budova ve Veleslavínově ulici 42 byla vystavěna v letech 1864–1865 jako první česká reálka v Plzni. Vznikla podle plánu architekta Mořice Hinträgra, a to na místě, kde dříve stála renesanční sýpka a hradební věž. Její průčelí i důležité části interiéru vykazují znaky anglické romantické gotiky. Podle Pavla Domanického, spoluautora knihy Plzeň, průvodce architekturou města od počátku 19. století do současnosti, byla „nejlépe vybavenou školní budovou v Rakousku-Uhersku“. Nacházely se tu nejen učebny a kabinety, ale také laboratoře, kreslírny, modelovna, konferenční síň, knihovna, zkušební síň, tělocvična se šatnou, tři služební byty a také kaple se sakristií. To bylo místo, kde se zahajoval školní rok a kde se konaly další důležité akce, související s chodem školy.

1

Dnes je v prostoru bývalé kaple aula, kterou i v roce 2018 zdobí původní kazetový strop, odkazující ke starobylému původu této prostorné místnosti. Aula byla v létě 2018 za odborného dohledu památkářů zrekonstruována. Renovací prošla podlahová krytina a dřevěné obložení, bylo provedeno fládrování vstupních dveří a vyrobena nová okna podle původního návrhu. Kompletně nový je nábytek – stoly, židle, katedra, věšáky. Aula získala moderní audiovizuální techniku a vzrostl počet přípojných míst, kde si studenti mohou dobíjet notebooky a mobilní telefony, tak, jak si žádá století dvacáté první. Jsou však decentně schovaná v podlaze a na první pohled téměř neviditelná.

O poschodí níž najdeme knihovnu. Původně však tento prostor nesloužil pro námahu duchovní, ale tělesnou. Bývala to totiž tělocvična. Ani působivá vstupní hala s klenutým stropem, podpíraným litinovými sloupy, nezapře svoji přes 150 let dlouhou historii. Ke škole patřila také botanická zahrada situovaná za budovou. Kdysi v ní stávala kašna, kterou škola získala darem od tehdejšího plzeňského purkmistra Jana Maschauera (1861–1868).

Jaké stopy po sobě zanechává současná generace? Před dvěma lety začala postupná rekonstrukce budovy, prošel jí děkanát a studijní oddělení. Letos dostala nový kabát aula. „Máme teď v centru města k dispozici starobylý, ale zároveň moderně vybavený prostor, kde budou probíhat přednášky pro studenty i pro veřejnost,“ říká děkan Miroslav Randa. „V plánu máme ještě renovaci učeben chemie a opravu střechy a vnitrobloků, kde by mělo vzniknout odpočinkové místo s posezením pro studenty,“ plánuje děkan.

2

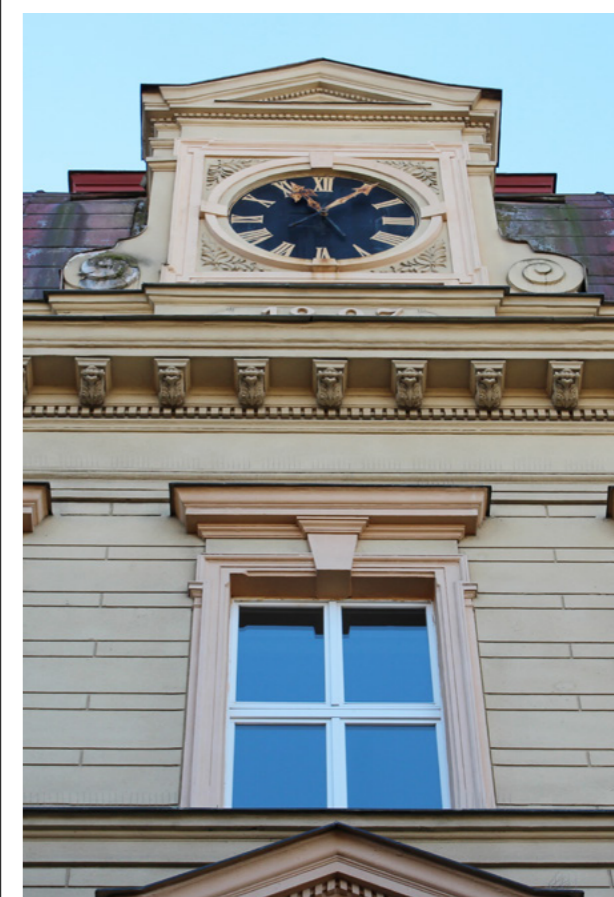
Klatovská 51 – budova, kterou zdobilo sousoší profesora a studenta.

Druhou budovou, kterou využívá Fakulta pedagogická Západočeské univerzity, je objekt na Klatovské třídě 51. Její vznik se váže k letům 1923–1926, prvním roků existence samostatného Československa. To tehdy výstavbu škol a dalších veřejných institucí podporovalo, a získat vlastní novou budovu se proto podařilo i Československému státnímu reálnému gymnáziu, které do té doby fungovalo ve vyčleněných místnostech v šesti různých budovách. Projekt vzešel z pera architekta a urbanisty Jaroslava Rösslera, který spolupracoval s méně známým architektem Janem Feiglem. Třípodlažní budova má půdorys přibližně ve tvaru písmene T. K němu je šikmo napojen přízemní objekt tělocvičny v ulici Edvarda Beneše. Na hlavní vstup navazuje schodišťová hala, z níž vycházejí všechna tři křídla budovy. V levé části křídla podél Klatovské ulice se v prvním patře nacházel byt ředitele se samostatným vchodem z ulice. Dvůr byl využíván jako letní cvičiště. Součástí areálu byla i školní botanická zahrada.

„Mírným odsazením pravého křídla budovy na nároží Klatovské třídy a Stehlíkovy ulice autoři zdařile vyřešili prostor hlavního vstupu se sloupovým portikem, před nímž vzniklo menší prostranství. Na něm se původně nacházelo také sousoší profesora a studenta od akademického sochaře Jana Jířikovského,“ píše se na webových stránkách projektu Plzeňský architektonický manuál. Dočteme se tady i to, proč bylo sousoší v době normalizace odstraněno. Tím důvodem byla, věřte nebo ne, domnělá podoba tváře profesora s T. G. Masarykem. ●

3

4

- 1 Památkově chráněná budova Fakulty pedagogické na adrese Veleslavínova 42.
- 2 Budova na Klatovské třídě byla původně reálným gymnáziem. Postupně se opravuje.
- 3 Pedagogická fakulta využívá také přístavbu na Chodském náměstí 1, která bezprostředně navazuje na objekt na Klatovské třídě. Navrhl ji architekt Hanuš Zápál.
- 4 Ciferník hodin v budově na Chodském náměstí.